

BALATONUDVARI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK
GAZDASÁGI PROGRAMJA
(2024-2029. közötti időszakra)

Bevezető

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény az önkormányzatok részére előírja a gazdasági program készítésének kötelezettségét.

A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól, jelen esetben a 2024. évi választásokat követő 2029-es önkormányzati választásokig terjedő, vagy azt meghaladó időszakra.

A gazdasági program, fejlesztési terv az önkormányzat részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program tartalmazza különösen:

- a fejlesztési elképzeléseket,
- a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika célkitűzéseit, az adópolitika célkitűzéseit, az egyes települési közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat,
- a településüzemeltetési politika célkitűzéseit,
- a szociálpolitika, családok támogatása, egészségügy kérdéseit, a kultúra, művészetek, sport, civil kapcsolatok, egyházak, kisebbségek kérdéseit, a közbiztonsággal kapcsolatos kérdéseket, az épített és természeti környezetvédelem körét.

A gazdasági programot a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el, melynek jogszabály szerinti elfogadási határideje 2025. április 3. napja.

Gondoskodni kell arról, hogy az új ötéves önkormányzati ciklusra vonatkozó gazdasági program összhangban legyen a hosszú távú településfejlesztési programmal.

A gazdasági program tehát a választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmazhat, amelyek hosszabb távon megszabják az önkormányzati döntések irányát, és összehangoltabbá teszik azokat.

Helyzetelemzés a településről

Településünk a Balaton északi partján, Balatonfüredtől 10 km-re, a Tihanyi-félsziget szomszédságában fekszik. A település a Balatonfüredi Járáshoz tartozik, olyan nagy, idegenforgalmi települések szomszédságában helyezkedik el, mint Balatonfüred, Csopak, Tihany és Zánka.

A gyönyörű természeti környezet, a Balaton vonzása, a környékbeli települések természeti értékeinek hatóköre is kiemelkedő geológiai és természeti környezetbe helyezi a települést.

Balatonudvari a földrajzi elhelyezkedéséből is fakadóan tipikus Balaton parti **üdülőtelepülés**, melyet a 71-es főút is átszel, jelentős átmenő forgalmat generálva különösen a nyári hónapokban. Előnye ennek a jó megközelíthetőség, azonban hátránya a balesetveszély közlekedési területeken.

A település állandó lakosság száma 2025. január 1-jei állapot szerint 393 fő állandó lakosú, amely a legkisebb települések közé helyezi a járásban. Azonban lévén Balaton parti elhelyezkedésű, az idegenforgalom szempontjából a nyári hónapokban jelentős látogatottsággal bír, amit nagyszámú nyaraló ingatlanainak és két színvonalas települési strandjának köszönhet. Így egy-egy nyári szezonban a településen előforduló népesség több ezer főre is duzzadhat.

A COVID óta felgyorsult az állandó lakosként bejelentkezők és az építkezők száma is.

A két jelenség együttesen sajátos helyzetet és problémákat generál a település működésében.

Az önkormányzatot megillető állami hozzájárulások kizárólag az állandó lakosság számát veszik alapul, az idegenforgalmi látogatottságból fakadó többlet terhek továbbra sem kerülnek pénzügyileg kompenzálásra a központi költségvetés által.

A település igen nagy kiterjedésű területen fekszik: belterülete 108.8 ha, külterülete pedig 1771.3 ha. Balatonudvari és Balatonakali együttes területe megközelítőleg Balatonfüred területével vetekszik. A hatalmas zöldfelület, útfelület, nem beszélve a külterületi mezőgazdasági utak számáról, mind-mind egyre nagyobb problémát jelent és egyre több pénzügyi forrás ráfordítását igényelné a folyamatos karbantartás érdekében.

Népességszám alakulása

A településen a 2025-as esztendőben 393 fő állandó lakos van regisztrálva, a lakosság szám az utóbbi években növekedésnek indult. Fontos jellemző viszont, hogy az újonnan érkező lakosok (is) elsősorban az idősebb korosztály tagjai.

Balatonudvariban, mint minden üdülőfaluban az összes gazdasági és társadalmi folyamat alakulásában igen nagy szerepet játszanak az üdülőtulajdonosok. Az ingatlantulajdonnal rendelkező nyaralók, valamint a településen szállást bérlők számát minden tervezésnél figyelembe kell venni. A településen tartózkodó személyek számának szezonális ingadozása hatással van az önkormányzat kirendeltségének működésére, az önkormányzat napi szintű feladatellátására, működésére és az itt élők mindennapjaira egyaránt.

A Covid óta az egész Balaton-felvidéken jellemző lett, hogy a külterületi, mezőgazdasági besorolású telkeken jelennek meg az új lakók, akik a területet nem az eredeti célnak megfelelően hasznosítják, hanem tágas épületeket, akár medencés villákat alakítanak ki. Itt az infrastruktúrára nehezedő terhelés több problémát felvet a hulladék kezeléstől az utak karbantartásáig.

Ingatlan állomány felépítése (2024. évi december 31-i adatok alapján):

Adóalanyok száma a településen:

Építményadó tekintetében: 1210 fő, ebből
263 db a lakás célra használt.

Üdülőépület: 791 db
Kereskedelmi egység: 16 db
Kereskedelmi szállásépület: 11 db
Egyéb épület (nem lakás célú): 129 db

Telek adó állomány alá 187 Fő tartozik, ebből 143 fő magánszemély, 44 fő vállalkozás tulajdona.

A településen nagyon alacsony a helyi vállalkozások, egyéni és társas vállalkozások száma is. A Balatonudvari helyi vállalkozások, vállalkozói létszám, helyi lakosú, telephely bejelentésű: 88 fő, ebből időszakos vállalkozás 20 fő, állandó 68 fő. 2024. december 31. napjával a Helyi iparűzés bevétel 17 067 782 Ft volt.

A magánszállást kiadók alakulása – elsősorban az elmúlt években hatályba lépett NAV jogszabályok szigorodása miatt – jelentősen csökkent. 2024. évben 32 fő foglalkozott magánszálláshely szolgáltatással a településen.

Az IFA adóköteles vendégéjszakák száma 2024-ben 12.702 vendégéjszaka volt. Összes IFA bevétel 2024. évben: 6 424 600 Ft.

Az idegenforgalmi szezonban tervezünk IFA ellenőrt foglalkoztatni, akár a szomszédos településekkel közösen, így terveink szerint ezt az összeget tudjuk növelni a következő években.

Települési infrastruktúra helyzete

Balatonudvari **infrastruktúra ellátottsága** nagyon jónak mondható.

Az elmúlt évtizedek alatt teljes mértékben kiépült a víz, a villany, a gázhálózat. A csatornázottság 99,9%-os szinten áll, kisebb utcákban hiányzik csupán a vezeték kiépítése. A telefonhálózat szintén teljesnek mondható, kábel tv hálózat működik a településen, mobilhálózat is rendelkezésre áll. A szilárd hulladék kezelése a Balatonfüredi Probio Zrt. szállítása keretében a belterületen teljes mértékben biztosított.

Folyamatos feladat a jövőre nézve is az utak, járdák állapotának karbantartása. Az elmúlt években főleg önerőből, de pályázat útján is sikerült útjavításokat, felújításokat végezni. pl. a Fövényesi strand előtti útszakasz teljes egészében megújult, aszfalt burkolatot kapott.

Az utak, járdák felújítására a feladatfinanszírozás keretében rendelkezésre álló költségvetési forráson kívül a pályázatok kínálnak lehetőséget, önkormányzati többletforrás erre a célra minimálisan áll rendelkezésre. Az utak, járdák állapota köszönhetően a folyamatos pályázatoknak egyre szebb képet mutat, kevés az igazán használhatatlan ebből a szempontból, inkább az időszakos karbantartási feladatokra van szükség, mely a fizikai dolgozók munkavégzésével megoldható. Szintén az önkormányzati dolgozók végzik időszakosan az árkok csapadékvíz elvezetők tisztítását is, esetenként külsős szakmai vállalkozói segítséggel.

A külterületi utak állapota jelenti inkább a hosszabb távon is egyre nagyobb problémát. A külterületen is sikerült az elmúlt időszakokban kisebb-nagyobb felújításokat elvégezni, ezek folytatása szintén komoly költségvetési forrást igényelne, mely nem áll rendelkezésre.

A csapadékvíz rendszer kiépítésére/fejlesztésére nagy szükség lenne. A kisebb szakaszokon kiépült vízvezető árok rendszer folyamatos karbantartására évente önkormányzati dolgozók bevonásával van lehetőség.

Az ivóvízhálózat fejlesztése elsősorban a régi eternites csővezeték cseréjét igényelné több utca szakaszon is, azonban ennek pénzügyi forrása nem biztosított a költségvetésben. Állami feladatfinanszírozási támogatás nem elegendő a célra, többletforrás pedig nem áll rendelkezésre. Ez a feladat hosszú távon – az esetlegesen jelentkező csőtörési problémák miatt – megoldást fog igényelni.

Hosszú távon a 2001-es évtől kiépített szennyvíz csatornarendszer avulása hozhat még olyan problémákat, amelyek külső pénzügyi forrás bevonása nélkül igen komoly veszélybe sodorhatják pénzügyi szempontból az önkormányzatot. Mutatja ennek előszelét már az évek óta csökkenő eszközhasználati díj felhasználására a DRV Zrt. által kimutatott karbantartási, felújítási feladatok – gördülő tervezés – nagyságrendje. A hosszú távú gördülő fejlesztési tervek előírják a feladatokat, a pénzügyi forrás hozzárendelése egyedül az önkormányzat részéről nem lesz biztosítható. A probléma megoldására módot jelenthet a megépült települési csatornahálózat állami tulajdonba történő átadása, mivel jelenleg az állam és az önkormányzat együttesen felelős e hálózati rendszer működtetéséért. Állami tulajdonba történő átadás esetén az önkormányzat mentesülhetne a jövőben bekövetkező csatornákárosodások, hibák kijavításának – feltehetően évről évre egyre növekvő - költségterheitől.

A településen a közvilágítás kiépítése megfelelően megoldott, kisebb szakaszokon történtek karbantartások, felújítások az évek alatt. 2025. március 1. napjától már nem az E.on Zrt. látja el az üzemeltetéssel, karbantartással kapcsolatos feladatokat, hanem a GÁTIBA Kft. Az önkormányzat elképzelései között szerepel hosszú távon a közvilágítási lámpatestek fejlesztése, LED lámpák beszerzése, azonban ez jelentős anyagi forrást igényel majd. Egyelőre nem kötelező és amíg a meglévő lámpatestekhez meghibásodás esetén beszerezhetőek az alkatrészek, addig kevés esély van arra, hogy a teljes hálózat felújításra kerüljön.

Önkormányzati intézményrendszer

Kistelepülésként önkormányzatunknak önálló költségvetési intézményei nincsenek.

A település működtetését önkormányzatunk a kirendeltségi köztisztviselőkkel, a saját foglalkoztatásában álló állandó fizikai dolgozói létszámmal, valamint időszakosan felvett (főként nyári) munkavállalókkal oldja meg.

Az önkormányzati feladatok ellátását a Képviselő-testület, a kirendeltség, az önkormányzat által foglalkoztatottak feladatellátása útján, valamint társulási megállapodás alapján és gazdálkodó szervezetekkel és vállalkozókkal kötött feladat ellátási szerződés alapján oldja meg.

A jogszabály szerint az önkormányzatot terhelő kötelező feladatok ellátása mellett településünk önként vállalt feladatként két települési strand üzemeltetését végzi immár hosszú évtizedek óta.

A hivatali struktúrában 2013. január 1-jével bekövetkezett alapvető változás okán az államigazgatási-hatósági feladatokat és a helyi szintű ügyfélfogadást a Tihanyi Közös

Önkormányzati Hivatal keretében belül működő helyi kirendeltség biztosítja. Helyileg az Ady E. u. 16. szám alatt.

Található még egy önkormányzati tulajdonú épület a településen, mely helyt ad az orvosi rendelőnek és az önkormányzati fizikai dolgozók munkahelyének. Régebben a posta helyiség és a körzeti megbízott irodája is itt volt, de évek óta ilyen szolgáltatások nincsenek a településen ebben a formában. A posta szolgáltatást mobil posta rendszerrel biztosítja a Magyar Posta, a körzeti megbízottnak pedig nincsen már irodája a településen. A postai szolgáltatás javítására tett önkormányzati kísérletek sikertelennek bizonyultak az elmúlt évek alatt, változása, látva a jelenlegi munkaerő és bérhelyzetet, valamint jogszabályi környezetet egyaránt, nem is igen várható e tekintetben.

A településen az önkormányzati kultúrházban működik a helyi könyvtári szolgáltató helyként (Veszprém Vármegyei Eötvös Károly Könyvtár fiók könyvtára) egy kis könyvtár, mely felszereltségét, ellátottságát illetően maximálisan kiszolgálja a helyi igényeket.

Ebben az épületben található a települési galéria gyűjtemény és egy kis konditerem is, a színházteremmel, mely közösségi tér a nyári időszakban rendezvényeknek, kisebb árusításoknak és kiállításoknak is otthont ad.

Az önkormányzati tulajdonú épületek közül a Kultúrház felújítása egy pályázatnak köszönhetően történt meg.

A régi önkormányzati hivatal épülete, a jelenleg üres Szolgáltatóház, valamint a „mini óvodának” épült kisebb ingatlan, melyben jelenleg dolgozik a hivatal, jelentős felújításra szorul.

A település **testvér települési kapcsolata** a szlovákiai Virt településsel sajnálatos módon nem aktív, terveink között szerepel a kapcsolat felélesztése.

Gazdasági kilátások Balatonudvariban

2020. tavaszán a COVID-19 járványügyi helyzet miatt kialakult válságokon a település túllépett, azonban a jövőre nézve új gazdaságpolitikát kell kialakítani.

A korábbi ingatlaneladásokból származó bevétel lehetőséget teremt arra, hogy bizonyos mértékű fejlesztéseket az önkormányzat el tudjon végezni, azonban további eladásokat nem tervezünk. A bevételeket más módon kell növelnie a településnek.

A strandokból származó bevételeket, az adó bevételeket és az ingatlanok bérbeadásából, hasznosításából származó bevételeket kell növelnie az önkormányzatnak.

A helyi adók mértékének emelésére sok év után 2025. január 1-től sor került, bízunk abban, hogy az így keletkezett többlet-bevétellel legalább alapvető felújításokat tudunk majd finanszírozni.

A strandi jegyárakat minden évben kénytelen a testület emelni, mert a munkaerő piaci költségek, a közműszolgáltatások árai, a strandok üzemeltetésnek költségei évről-évre jelentős mértékben emelkednek.

Egyre bizonytalanabb és kiszámíthatatlanabb gazdasági és jogszabályi környezetben történő megnehezített működésre számítunk. Csökkenő állami feladatfinanszírozási támogatásokra,

stagnáló vagy enyhén növekvő adóbevételekre, folyamatosan növekvő közterhekre, bér és járulékok, valamint a szolgáltatási árak emelkedésére.

A korábbi évek gazdálkodásának következtében az önkormányzat ingatlanvagyonra csökkent, de nem kényszerült hosszú távú adósságot keletkeztető hitelügyletek megkötésére.

Balatonudvari község Önkormányzatának az elmúlt ciklusokban nem volt államadóssága, költségvetési hiánya, hiteltartozása, adósságot keletkeztető ügylete.

A korábbi évek pénzügyi tartalékai szinte teljes egészében felélésre kerültek, jelentős összegű, nagymértékű fejlesztéseket lehetővé tevő pénztartalékkal önkormányzatunk pillanatnyilag egy ingatlanja eladásából rendelkezik. Ezt az összeget az önkormányzat hivatali épületének a rendbetételére tervezi fordítani.

A működés kiegyensúlyozott biztosítására, a pályázatokhoz szükséges önerő előteremtésére tartalékalapot kell képeznie az önkormányzatnak. Ennek hiányában gazdasági leépüléssel kell számolnia.

Az önkormányzati vagyon állomány könyvelési értéke 2021. évben 1.667.948 Ft volt, 2024. zárszámadás szerint pedig 1.483.313 Ft összeget tett ki.

Az önkormányzat záró pénzkészlete 2020. január 1-jén 95 096 586 Ft, 2021. jan. 1-én 56 618 eFt, 2024. dec. 31-én 431.660 eFt volt, mely a 2022. évben értékesített ingatlannak volt elsősorban köszönhető.

A települési önkormányzat költségvetési módosított előirányzatának alakulása:

2020. évben: 348.338 eFt

2021. évben: 247.702 eFt

2022. évben: 850.381 eFt

2023. évben: 2.048.750 eFt

2024. évben: 4.051.597 eFt

Településfejlesztési politika

Településünk önkormányzatának alapvető célkitűzése, hogy olyan településfejlesztési politikát folytasson, amely az önkormányzati vagyon hasznosítását szolgálja, abból hosszú távon értéket, jövedelmet, bevételt termel.

Csak olyan fejlesztéseket vállaljon fel a képviselő-testület, amely nem haladja meg a település erejét. A hosszú távú eladósodás nem lehet cél, meg kell őrizni a stabil, lehetőség szerint minél kiegyensúlyozottabb költségvetési működést.

A településfejlesztés nyilvánossága

Fontos feladata a települési önkormányzatnak, hogy a tervezett fejlesztési elméleti elképzeléseket folyamatosan kommunikálja a lakosság irányába, mivel akkor tudja meg a visszaigazolásokból, hogy melyek azok a tervek, amelyek valóban nagy népszerűségnek örvendenek a településünkön.

Ezt a célt szolgálja a települési honlapon és a helyi tájékoztató lapban történő folyamatos publikálása az önkormányzati elképzeléseknek, folyamatban lévő fejlesztéseknek. Az éves közmeghallgatási fórum szintén jó eszmecsere színpad lehet e célból.

Az elmúlt évek során pályázati forrásból került beszerzésre a falubusz és a zöldfelület gondozásához szükséges eszközök is, a Kisfaludy programnak köszönhetően fejlesztettük mindkét strandot, valamint pályázatnak köszönhetően újult meg a Kultúrház és a ravatalozó épülete is.

Amit meg lehet tenni sikeres pályázatok érdekében, azt mindenképpen célszerű megtenni, hiszen fejleszteni való mindig akad a településen.

Önkormányzati fejlesztési elképzelések

Balatonudvari tekintetében ma is a meghatározó bevételi forrást mind a lakosságnak, mind pedig az önkormányzat számára az idegenforgalom jelenti. Ezt a tényt mindenképpen figyelembe kell venni, amikor meghatározzuk a település öt éves fejlesztési irányát. Meg kell jegyezni, hogy az idegenforgalom alakulása, így az abból származó bevétel sem kalkulálható biztonsággal teljes mértékben előre, nagymértékben időjárás és társadalmi, gazdasági viszonyok függvénye. Kihatással van a Balatoni turizmus alakulására nemcsak az ország, hanem az európai térség gazdasági és biztonságpolitikai helyzete egyaránt. Sajnos erre példát mutat a 2020-as év tavaszán jelentkezett COVID-19 járványügyi veszélyhelyzet és az Ukrajnában zajló háború is.

Sajnos továbbra sem láthatóak a településen, olyan kezdeményezések, amelyek érintenék a mezőgazdaságban rejlő lehetőségeket, pedig véleményünk szerint azokban a mezőgazdasági tevékenységekben lehet jövedelemtermelő lehetőség, amelyek kapcsolódnak a turizmushoz (bortermelés, szőlőművelés). Sajnálatos tény, hogy a külterületi mezőgazdasági területeket adóztatni jelenleg nem lehet, miközben egyre nagyobb területen már nem művelés folyik, hanem családi házak, villák épülnek.

Folyamatban lévő önkormányzati beruházások 2025. évben:

- A műemléktemető szív alakú sírköveinek állapota folyamatosan romlik. Ezeknek a megújítása jelentős összeg. A Népi Programban a település sikeresen pályázott, és reméljük a csökkentett támogatási összeg megfelelő lesz legalább a legveszélyeztetettebb sírkövek restaurálására.
- Az önkormányzat hivatali épületének energetikai megújítására 2022-ben nyert támogatást a település. Sajnálatos módon a pályázat benyújtásakor nem került felmérésre a meglévő épület állapota, ami a pályázat sikeres megvalósítását megkérdőjelezi, különösen az időközbeni alapanyagárak emelkedése és a külső szabályozás változása (a napelemes visszatáplálása korlátozása) miatt.
- Az előző ciklusban sikeresen pályázott a település a Születéspark megújítására. A munkálatok nem kezdődtek el időben, de egy kisebb határidőhosszabbításnak köszönhetően a felújítás elkezdődött, és ez év tavaszán be is fejeződik.

Hosszabb távon a település fejlődésének biztosítását jelentő beruházások lehetnek az alábbiak (a felsorolás nem jelent fontossági sorrendet):

- A meglévő belterületi és külterületi úthálózat és járdahálózat felújítása, szükség szerinti fejlesztése, bővítése.
- a vízhálózat fejlesztése a sok csőtörés miatt
- Komplex települési csapadékvíz elvezetési rendszer megterveztetése és kivitelezése. A hatályos vízkárelhárítási terv ennek alapját képezheti, mint irányvonal.
- a szív alakú sírkövek, mint Balatonudvari leghíresebb műemlékeinek a restaurálása
- külterületen a hulladékgyűjtés és –szállítás megoldása
- Az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok, mint például a volt gazdabolt felújítása hasznosítás vagy bérbeadás céljából
- a fővenyesi móló hasznosítása
- A volt ÁNTSZ üdülő területén a helyi fiatalok letelepedését telkek kialakításával és a törvény által lehetővé tett kedvezmények biztosításával támogatni

A fenti tételek forrásigényére való tekintettel bármilyen további fejlesztési elképzelések megvalósítása csak pályázati források felhasználásával tervezhető.

Munkahelyteremtés, foglalkoztatottság

A korábbi években működött a közmunka program és a kulturális közfoglalkoztatási program is. Jelenleg a személyi állományt elsősorban önerőből biztosítja a település.

A munkanélküliségi és/ vagy ellátatlansági arány mindenképpen az országos átlag alatt van, évek óta igen alacsony számú, 1-4 fő körül mozog.

Az önkormányzat munkahely teremtő beruházást nem tervez, ilyen feladatra egy ilyen kistelepülés nem tud vállalkozni. A település turisztikai jellege miatt nem volna szerencsés ipari létesítményt sem ide telepíteni. Viszont célszerű maximálisan támogatni a helyi és nem helyi vállalkozások, településünk profiljába beleillő, munkahely teremtő törekvéseit. Az elmúlt évek tapasztalatai sajnos ilyen irányú törekvéseket nem igazoltak.

A környékbeli településeken is kevés a munkahely, az idegenforgalmi jellegből adódó szezonális rányomja a bélyegét a folyamatos elhelyezkedési esélyekre, a nyári hónapokban szinte kivétel nélkül megoldható a munkavállalás, viszont az év többi időszakában munkanélküliséget hoz magával az érintettek számára. Változatlanul elmondható a fiatalok elvándorlása a településről az ország más részeibe, és külföldre egyaránt.

Balatonudvari **meghatározó munkaadója az önkormányzat**, sajnos egyéb számottevő dolgozói létszámot foglalkoztató helyi vállalkozás nincs is a településen.

Településüzemeltetési politika célkitűzései

Balatonudvari képviselő-testületének szilárd elképzelése, hogy a település üzemeltetését saját alkalmazásában álló munkavállalókkal oldja meg mindaddig, amíg erre elegendő anyagi forrása van. Jelenleg a faluüzemeltetést 8 fő állandó önkormányzati alkalmazott látja el, továbbá a strandok működtetésére és szezonra való felkészítésére további dolgozókat foglalkoztatunk minden évben (8 főt). Turista szezonon kívül ez a foglalkoztatotti létszám elegendőnek bizonyul a feladatok ellátására alap szinten, viszont amikor elkezdődik tavasszal a felkészülés a nyárra, valamint megindul a fű folyamatos kaszálása abban a pillanatban sokkal több dolgozóra van szükség. A külterület karbantartására nem mindig tudunk kellő energiát fordítani, viszont ennek az oka nem a humán erőforrásban van, hanem sokkal inkább anyagi okokban keresendő. Így is évek óta folyamatos költségvetési forrást biztosítunk a külterületi, önkormányzati utak karbantartására, felújítására.

A települési adópolitika célkitűzései

Az önkormányzat képviselő-testülete a helyi adózást úgy kívánja kialakítani, hogy a lehetőségekhez képest igazságos közteherviselés elvének megtartása mellett, kiszámítható bevételt jelentsen hosszútávon a településnek.

A gazdasági környezet várható változásaira felkészülve, és az átalakult településszerkezetet (egyre több épület került megépítésre) 2025-ben az adórendelet módosítására került sor. Az egyszerűbb és átláthatóbb rendszernek köszönhetően az ügyintézés is hatékonyabbnak bizonyul, és a lakosság adózói fegyelme is javítható.

Az egyes települési adónemek bevételeinek alakulását a következő táblázat szemlélteti:

adónemek	2022.év	2023.év	2024.III.negyedév	2024.év
1 Építményadó	51 258 712 Ft	42 009 030 Ft	38 688 318 Ft	41 720 380 Ft
2 Telekadó	9 925 649 Ft	8 888 145 Ft	6 197 927 Ft	7 401 511 Ft
5 Idegenforgalmi adó tartózkodás után	4 506 980 Ft	5 653 250 Ft	5 763 050 Ft	6 424 600 Ft
7 Helyi iparüzési adó	18 848 377 Ft	13 500 245 Ft	12 637 948 Ft	17 067 782 Ft
8 Földbérbeadásból származó jövedelem	0 Ft	0 Ft		0 Ft
9 Gépjárműadó	5 457 Ft	0 Ft		0 Ft
10 Pótlék	2 514 075 Ft	1 108 151 Ft	599 264 Ft	945 886 Ft
11 Bírság és végrehajtási ktg.	45 000 Ft	110 000 Ft	5 000 Ft	5 000 Ft
12 Egyéb bevételek	553 909 Ft	0 Ft		0 Ft
13 Idegen bevételek	0 Ft	0 Ft		0 Ft
14 Talajterhelési díj	0 Ft	0 Ft		0 Ft
15 Államigazgatási illeték beszedési	0 Ft	3 000 Ft		0 Ft
20 Előrehozott adó	0 Ft	0 Ft		0 Ft
Összesen:	87 658 159 Ft	71 271 821 Ft	63 891 507 Ft	73 565 159 Ft

Az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldások

Az egyik meghatározó közszolgáltatás településünkön az önkormányzati hivatali kirendeltség működése által biztosított lakossági kiszolgálás.

Ezen a területen a 2013. január 1-jével létrehozott Tihanyi Közös Önkormányzati Hivatal alapvető változásokat hozott. Azóta jól működik a hivatali rendszer és sikeresen kiszolgálja a lakossági és a szezonálisan jelentkező nyaralótulajdonosi igényeket.

A jelenlegi kormányzati intézkedések a kisebb önkormányzatok összevonását jelzik, az állami költségvetési források is csökkenő tendenciát mutatna. A jövőben kérdéses, hogy mely feladatok és mely források tartoznak majd helyi hatáskörbe.

A közszolgáltatások terén a **kulturális szolgáltatások fejlesztése** az előző ciklusok alatt megfelelő módon beteljesítették a feladatukat.

Mivel településünk üdülőfalú, jogos igényként jelentkezik a vendégek és nyaralósok részéről, hogy szeretnének több kulturális szolgáltatást kapni. Ennek érdekében a hagyományos éves települési rendezvények a nyári időszakokban még nagyobb eseményekkel kibővülve szolgálják az idelátogatók, itt nyaralók kultúra iránti igényének kielégítését immár hosszú évek óta. A települési programokra évek óta jelentős költségvetési tételt jelentenek.

A kulturális programsorozat fenntartása a jövőt illetően is költségvetés függő, fontosak a pályázati lehetőségek kihasználása, a civil szervezetekkel és a környező településekkel történő együttműködés.

A **lakossági víz, csatorna, villany, gáz, telefon, kábel-tv szolgáltatások** kiépítettsége szinte teljes mértékű a településen. A villanyhálózat fejlesztése, valamint az ívóvízhálózat rendszerének régi, elavult műszaki állapota problémát jelent.

A szociálpolitika, családok támogatása, egészségügy kérdései

A **szociális problémák**, mint ahogy az egész ország területén, Balatonudvariban is egyre nagyobb gondot jelentenek. A lakosság öregszik, ahogy a térségi háziorvos is nyugdíjba megy hamarosan. Csak néhány személyről tudjuk, hogy a téli fűtési költségek vagy a havi kötelező költségei meghaladják a lehetőségeit. Jelenleg az önkormányzat a szociális tűzifa-ellátás megszervezésével és lehetőségeihez mérten egyéb módon is igyekszik őket támogatni.

A 2020. évben megvásárolt falubusz és a falugondnoki szolgálat segíti a nyugdíjasok és egyedülállók számára a környékbeli szolgáltatásokhoz való könnyebb hozzáférést, az óvodások eljutását az intézménybe, stb.

Egészségügyi ellátás vonatkozásában Balatonudvariban a **háziorvosi szolgálatot** hosszú évek óta a meglévő, jól működő rendszer biztosítja: a szomszédos Balatonakali településen élő vállalkozó háziorvos (és gyermekorvos) látja el. Az önkormányzat jól felszerelt rendelőt biztosít az orvosi munka ellátásához, gondoskodik annak takarításáról, fűtésről.

A kistérségi társulás keretein belül működik a házi segítségnyújtó rendszer a rászorulóknak körében, melyhez az önkormányzat anyagilag is hozzájárul. A kismamák és a kisgyermekek gondozását a körzeti védőnői szolgálat látja el Tihanyban.

A települési szociális intézményi ellátottság a helyi igényeket biztosítja. Fejlesztési cél ilyen irányba nem tervezett, a működő intézmény fenntartása, mint jövőbeli feladat változatlanul megmarad.

Az önkormányzat tagja a Balatonfüredi Többcélú Társulásnak, melynek keretében belül az alábbi ellátásokat, azokhoz való hozzáférés lehetőségét biztosítja a települési lakosok számára:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás.

- A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény

- a) a 63. §-ában meghatározott házi segítségnyújtás
- b) a 64. §-ában meghatározott családsegítés
- c) a 65. §-ában meghatározott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- d) a 65/F. §-ában meghatározott időskorúak nappali ellátása
- e) valamint fogyatékosok nappali ellátása.

-Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvény 83., 93. és 152. §-ában meghatározott, egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó Központi ügyelet működtetése. A társulás látja el továbbá az önkormányzati belső ellenőrzési feladatokat is.

A Balatonfüredi Szociális Alapszolgáltatási Központ keretében belül működő gyermekjóléti szolgálat heti egyszeri ügyfélfogadási lehetőséget biztosít, helyben ügyintéző kiküldésével, az arra rászoruló családoknak, időseknek.

A társulásban való aktív részvétel továbbra is önkormányzati cél, az ehhez szükséges pénzügyi támogatást minden évben biztosítani szükséges az önkormányzati költségvetésben.

Egészséges életmód, sport, civil kapcsolatok, egyházak, kultúra, kisebbségek

A települési **sportélet** sajnálatos módon az elmúlt évtizedek alatt mondhatni teljesen elsovadt. Bár még környékbeli futball eseményeknek ritkán, de színhelyet biztosítunk az önkormányzati foci pálya területen. A lakosság sport iránti igénye a települési kultúrházban biztosított a kondi terem eszközeivel. Szép időben a strandokon röplabda-, kosárlabda, lábtengo és focipálya is használható. Tervben van véve a petanque-pálya kialakítása és a ping-pong asztalok számának növelése is.

Településünk igen szép környezetben található, egyre több a kerékpáros turista, megjelenésükre kiemelten számítunk, a strandjainkon kerékpár megőrző működik a nyári nyitva tartás alatt. Jövőbeni terv a nyári strandos mozgásos programok (jóga, úszás, stb.) és a szezonon kívül a Kultúrházban megvalósuló (gerinctorna, szenior torna) foglalkozások újraindítása.

Balatonudvariban a **lakossági civil aktivitás** mértéke az elmúlt években jelentősen változott. A helyi polgárőr egyesület mellett két csónakos egyesület működik a helyi horgászok összefogására. Egyikük 2024-ben egy pályázat keretében összefogással megújította a csónakkikötőt is. 4 éve működik egy kulturális egyesület is, ami a változatos programok mellett település-szépítő feladatokat is vállal és több sikeres pályázatnak köszönhetően számos programot és nagyobb volumenű szabadtéri kiállítást is szervezett.

A település érdekében a civil szervezetek támogatása és a hatékony együttműködés kialakítása a jövőben is fontos önkormányzati feladat.

Az egyházakkal a település alapvetően jó viszonyt tart fenn. Községünk lakosságának nagyobb része katolikus vallású, kisebb része református. Balatonudvariban egy katolikus és egy

református templom van, a fővenyesi részen pedig egy igen szép kis kápolna, melyekben főként a nyári időszakban kulturális, komolyzenei programok is helyet kapnak. Méltán jelképei a templomok településünknek, nem is szólva a szív alakú híres műemléki sírköves temetőről, mely igen nagyszámú turista forgalmat vonz kis falunkba.

Balatonudvari településen nem élnek nemzetiségi és egyéb kisebbségek, így ebből fakadó települési feladat nem keletkezik.

Közbiztonság biztosítása, javítása

Településünkön a közbiztonság kimondottan jónak mondható. Az esetleges problémák rendszerint a nyári időszakban jelentkeznek, amikor a településen tartózkodók száma tízszeresére is nőhet. Az önkormányzat kapcsolata nagyon jó a Balatonfüredi Rendőrkapitánysággal így bármely problémánk esetében tudunk számítani a gyors rendőri segítségre.

Az éves szinten megrendezésre kerülő közbiztonsági fórumok pedig a lakosság tájékoztatását is szolgálják, az érintett felek együttműködését segítik a települési közbiztonság aktuális feladatainak és fejlesztési lehetőségeinek, felmerülő problémáinak megoldásában.

A közbiztonság javításának érdekében változatlanul szükség van a helyi polgárőrségre is, amely egyesületi formában működik. A települési polgárőrség hosszú évek óta kiemelten jó szervezet, folyamatos a kapcsolattartás és kiváló együttműködés a Balatonfüredi Rendőrkapitánysággal. Az önkormányzati közbiztonság alapítvány pénzügyi forrásaival is igyekeznek a lakossági értékek megóvására, települési járőrözések vannak folyamatosan az év minden időszakában kül- és belterületen egyaránt. Önkormányzatunk támogatásával továbbra is segíti e szervezeteket, a polgárőrök pedig a nyári települési rendezvények biztosításában nyújtanak kiemelkedő segítséget.

Hosszú távú cél és települési érdek, hogy a jó rendőrségi és polgárőrségi együttműködés hosszú távon élő maradjon, hozzájárulva ezzel a lakosság biztonsági komfortjának kiemelkedő színvonalon történő fenntartását.

Épített és természeti környezet védelme

A jogszabályoknak megfelelően a településrendezési terv és a helyi építési szabályzat egységesítésére és átfogó felülvizsgálatára 2026-2027-ben kerül sor.

Ezt a területet igen gyakran változó és nagyon szerteágazó jogszabályi környezet jellemzi. A módosítás jelentős pénzügyi forrásokat is követel az önkormányzat költségvetéstől.

Jelenleg az önkormányzat megbízási szerződéssel települési főépítészt foglalkoztat a feladat színvonalas és hatékony szakmai ellátása érdekében; valamint a változó jogszabályi környezet és a lakosság irányából érkező kérdések szakmai szempontjainak megválaszolására.

Településünk a Balaton északi partjának az egyik gyöngyszeme, ezt igazolják vissza a településünkre látogató vendégek véleményei is. Nagyon szép és tiszta, biztonságos környezetben élhetnek az itt lakók, nyaralók. Sokat is teszünk ezért a szép kialakult településképért, az önkormányzat minden évben nagyon sok anyagi forrást biztosít a szép tiszta, rendezett települési környezet kialakítására, fenntartására. A közterületi parkosítás, virágosítás sok munkaórát és pénzügyi forrást igényel.

A környezetvédelem területén a legnagyobb kihívást a településen, és annak külterületein keletkezett **hulladék** elszállításának a megoldása; valamint a település nagymértékű zöldterületeinek kezelése során keletkező zöldhulladék elhelyezése jelenti.

Az önkormányzat évente szervezi a lakosság számára a kivágott fák, gallyak ágdarálását, melyhez az eszközöket és a munkaerőt az önkormányzat biztosítja.

Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatta, hogy a település adott részein az ingatlanulajdonosok nem veszik igénybe a kötelező közszolgáltatást a hulladék elszállítására; hanem azt elsősorban közterületen helyezik el. Ennek összeszedése, továbbszállítása és lerakása jelentős terhet rótt az önkormányzatra; melyet az adómértékek változásával igyekezett kompenzálni. Ennek hatása és eredményessége a következő két évben mutatkozik majd meg.

A külterületi vonzáskörzetben sajnos nincs legális lehetőség a hulladék szolgáltatói elszállítására. Az önkormányzat tervei közt szerepel egy számukra épület hulladéklerakó megépítése, de egyelőre komoly gondot jelent, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben a szabálytalankodókat az önkormányzat nem tudja szankcionálni.

Ez a probléma jelen van minden egyes Balaton-parti településen, hathatós megoldása eddig sehol sem sikerült igazán. Szükséges lenne a hulladékgyűjtés „megreformálására”, ami több településen is alkalmazható lenne. Kormányzati támogatás, átgondolt jogalkotás hozhat csak hosszú távú, megelégedést biztosító megoldásokat.

A gazdasági program megvalósításának feltételei

Egy program lehet bármilyen szép és előremutató tervezésű is, ha megvalósításának nincsenek meg a feltételei. Az önkormányzati ciklusprogram sem működik papírra lefektetve, megvalósulásához számos tényező összehangolt biztosítására van szükség. A legfontosabb kritériumok az alábbiak:

- Stabil, kiszámítható és fegyelmezett állami-önkormányzati költségvetési gazdálkodás. - Átgondolt szervezeti humán erőforrás gazdálkodás.
- A lakossággal, kistérségi és régiós intézményekkel, társadalmi szervezetekkel, önszerveződő közösségekkel, környékbeli önkormányzatokkal való folyamatos kommunikáció.
- Magas szakmai színvonalon működő önkormányzati – közös hivatali és kirendeltségi ügyintézés.
- Ma már az is látható, hogy lakossági támogatás, segítő, odafigyelő állampolgári hozzáállás nélkül az önkormányzat erőlködő rendszerre degradálódhat!

A gazdasági program elemei egymástól szétválasztva, önmagukban nem állják meg helyüket, csak egymással összefüggésben értelmezhetők és kezelhetők.

Felelős, odafigyelő, szakmailag támogatott, közösségi érdekeket figyelembe vevő önkormányzati munka, képviselői és lakossági együttműködés alapvetően szükséges. Ám mindezek megléte csökkenő, elégtelen pénzügyi források esetén, nem megfelelő jogszabályi előírások keretei között nem vezet eredményre.

Balatonudvari, 2025. március 18.

Sötét György
polgármester

Záradék:

Balatonudvari Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Gazdasági programot a 38/2025. (III.20.) számú határozatával elfogadta.

Melléklet:

38/2025. (III.20.) számú önkormányzati határozat kivonata

Jegyzőkönyvi kivonat Balatonudvari Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2025. március hó 20. napján hozott döntéséről.

Tárgy: Az önkormányzat gazdasági programjának 2024-2029. elfogadása

Balatonudvari Község Önkormányzatának
38/2025. (III.20.) számú határozata

Balatonudvari Község Önkormányzat Képviselő-testülete, úgy dönt, hogy a Balatonudvari Önkormányzat 2024-2029. évekre vonatkozó Gazdasági Programját a melléklet szerinti tartalommal jóváhagyja.

1/ Felkéri a polgármestert, hogy a Gazdasági Program település honlapján történő közzétételéről gondoskodjon.

Határidő: 2025.04.03.

Felelős: polgármester

Kapja: kirendeltségvezető, pénzügy

Sötét György sk.
polgármester

dr. Nagy Rusztem Zoltán sk.
jegyző

A kiadmány hitelül

Vas Veronika
kirendeltségvezető

